

KOTAVA Tela Tamefa Golerava

Piskura : Kotava.org gesia ~ ~ www.kotava.org

EUSKARAVAF URIMA

Urimak

Kalkotavaks : Damien Etcheverry (2014)

Proverbes basques

Traduction : Damien Etcheverry (2014)

Euskaldun erranzaharrak Yona euskaravafa urima (Euskadia)

1. Abadearen lapikoa, txikia baina gozoa

Rekleda ke gertik tir pinafa vox dem sutkaf cek

2. Aberats izatea baino, izen ona hobe

Sposucanya lodam tufa

3. Adiskide onekin, orduak labur

Do nik bartiv nutir trelaf

4. Adiskidegabeko bizitza, auzogabeko heriotza

Nikiskafa blira, dositiskafa awalkera

5. Aditu nahi ez duenak, ez du esan behar

Ede va meka meplinaca di djugildel, vaon me kalil !!

6. Aditzaile onari, hitz gutxi

Ede zo djuterektal, pune pulvimil !!

7. Agindua zorra, esan ohi da

Abdiplekuks tir boza, nuve

8. Ahoa debilano sabela botz

Edje art estur, uvoona daavafa

9. Aita biltzaileari, seme hondatzaile

Ke megasaf gadik ixalaf nazbeik

10. Aita latz, ama beltz, larrua gorri, humea churi : gaztaina

Tcurtafe gadikye, ebeltafa gadikya, kerafa alma, batakaf nazbeik : duele

11. Aitzinera begiratzan eztena gibeletik gelditzen da

Kontan abduon medisukes vadimeon zavzagir

12. Aldi luzeak, guztia ahaztu

Kan ugal kotcoba sokilsetikewer

13. Alfer egon eta alfer-lana egin, biak berdin

Vunguca ok vungikafa kobara, milcoba

14. Alferkeria, askoren ondamendia

Vunguca sotir eglura

15. Alferrak, beti lanez beterik

Vungik sotir kaikkobas

16. Alferrarendako lanik ez, eta astirik ez

Meka kobara voxu dere ugal tori vungik

17. Alferrarentzat jana eta langilearentzat lana, ez da inoiz faltako

Sinka mu vungik is kobara pu kobasik somegracad

18. Alferrik da, ura joan eta gero, presa egitea

Viele lava al malfir, me ampul !!

19. Amak irin balu opil balaidi

Ede gadikya va regelta co dadir, pune va lupa co epur

20. Amari egindako zorrak ez dira inoiz ordaintzen

Boza tove gadikya di zo somedoder

21. Amen: Zu hor eta ni hemen

Ae, rin batliz vox jin banliz

22. Apaizaren eltzea, txikia baina betea

Furutsa ke gertik tir pinafa vox kotrackafa

23. Apirila, alaien ila

Balemeaksat, aksat ke kalik

24. Apirileko trumoia, berrogei eguneko berdetea

Ediara bak balemeaksat, azon balem-sanoy ritaf viel

25. Arabarra jan eta poz, Bizkaitarra jan da otz

Moi estura Araba winkik tir daavaf voxe Bizkai winkik zavzar fentalaf

26. Arantza beltzeak zornatu, arantza zuriak sendatu

Ebeltafa toresta sozuner voxe batakafa selar

27. Ardi galdua atzeman daiteke, aldi galdua berriz ez

Egluyus namulol vols drasun ugal zo katrasitid

28. Ardi txikia, beti bildots

Namulolam sotir namuloloc

29. Ardiak beeka egonik, ez du jaten belarrik

Ies namulol somemuler

30. Arian, arian, zehetzen da burnia

Nyofanon az nyofanon, azaka sotugoawer

31. Arraina eta arrotza, heren egunak, karatzek, kanpora deragotza

Kabay is emudenik arti barda sotualitasawed nume div mona zo gomimad

32. Arranoak lumak behar, txepetxak ere bai

Kiiz va bruxa dir, gazamik dere diskir

33. Arribera geldi baten eztu eman behar eskurik ez erhirik

Ko viafa ok aulafa voa va nuba ok gelt me plekul !!

34. Arrotz-herri, otso-herri

Divefa patecta sotir patecta dem idatcol

35. Aseak gosea ezin ikus

Griaelesik va aelesik vol wir

36. Aski ez duena, deusik ez duena

Diginsira sotir dum medigira

37. Asko baduk, asko beharko duk

Loloon digil, loote kuranyl

- 38. Asko daki zaharrak, erakutsi beharrak**
Grupeks ke savsik sotir olegayan raveks
- 39. Asko dakin zu, bizitzen baldin badakin zu**
Va jontikcoba grupel ede grublil
- 40. Askoren mina, tontoen atsegina**
Puve ke fitulik, rotok ke jontiktan
- 41. Aste bakoitzak bere ostirala**
Kota safta va teveaviel sodadir
- 42. Asti balin banintz, ez nintake hil pobre ez kokin**
Ede co til diepilesik, wawon ok facilon me awalketel
- 43. Asto askok, lasto asko**
Kot astol va nak sokestur
- 44. Astoak ekartzendu mahatz arnoa eta edatendu ura**
Astol va vor burer voxe va lava ulir
- 45. Astoari ezin mendeka, mendeka albardari**
Va milost ledam astol naril !!
- 46. Astoz joan, mandoz itzuli**
Mallapira moe astol voxe dimlapira moe astokol
- 47. Aukera maukera, azkenik trankera**
Slika kiblara, va tela lorotafa sonekid
- 48. Aurrera begiratzen ez duena, atzean dago**
Kontan abduon me disukes radimeon gizavzagir
- 49. Aurretik ondo egin, eta atzetik ostikoa**
Lentuon tivanya ; geuon nugara
- 50. Auzotik ekarritako ogia garesti**
Beg bas vegungik sotir tcazaf
- 51. Azeri zaharrak ile zaharra uzten du, aztura zaharrik ez**
Guazaf bresitol va guazaf imeem volsu giltireem sojovler
- 52. Azeria solas ematen zaukanean ari, gogo emak heure oiloari**
Ede bresitol toz prilar, battode va rinaf wil anamsul !!
- 53. Azkarraren arrazoia beti hobea**
Lazava ke tel poik sotir lokiewafa
- 54. Azken gaizto egingo zu, txoria, gazterik egiten ez baduzu habia**
Zverioc gabenton awalketel ede bak jotugal va begama me epul
- 55. Bakoitzari berea, eta beti adiskide**
Mu kottan va tele inte nume kotvieli nik
- 56. Balantza duen aldera erortzen da arbola**
Aal van intafa titalara soluber
- 57. Baldin ezin baduzu idikoa, harzazu kontu onean larrua**
Va abicdroe alma ledam jaftoloc naril !!

58. Balizko errotak irinik ezLausenga ezazu, baheaz ura ekarriko dizu
Ede drowigaf lavarn va meka regelta warzer, pune va lava do flancesiki vanburer

59. Balizko errotak, irinik ez
Gestaf sukarn va regelta somewarzer

60. Baratxe baratxe , badoa urun
Boraboron sosumlanil

61. Bat eman eta bi hartu, gure etxean ez berriz sartu
Ede va tanoya coba zilil voxe va toloya mbi zilil, va mona govulkul !!

62. Bat izatea hobe, bi itxo egitea baino
Tanoya « gil » ewa lodamu toloya « ditil »

63. Begi bat aski du saldunak, ehun ez ditu sobera erostunak
Tanoya ita sotir uma gu dolesik, lo decemoya gotid ke lustesik

64. Begiak noraino, nahia haraino
Jugemera kal zida ke ita

65. Begietatik urruti, bihotzetik urruti
Il ita, sum takra

66. Begis ikustendena gogoz siñestendu
Kontan itawis takrafolir

67. Belarrak ardiari, goian goxo; ardiak belarrari, bertan goxo
Namulol moe werdxo, fure di kiewar

68. Beltz guztiak ez dira ikatz
Kotcoba ebeltafa sometir yeld

69. Beran eldu dena gaizki ostatatzen du
Kontan gaveon artlanis zo vistalejer

70. Berbak handiak, ezkurak txikiak
Abdizilirapa num perseme

71. Bere etxe pobrea, erregearena baino hobea
Inafa morafa mona lodam gazafa berma

72. Bere kaltetan zorigaiztokoa merkatura doa
Kontan rosinkas va volkaluca mo dolexo gilanir

73. Berri gaiztoa bera zaldi
Warzotaj ant sotcepar

74. Beste lekutan ere, zakurrak oinutsik ibiltzen dira
Arlize dere vakol nugalebon sovulter

75. Besteren ama ona, norberea askoz hobea
Gadikya ke artan sotir kiewafa, voxe minafa tir lokiewafa

76. Bethi ernari, behinere ezin erdi : hurra
Sokocagese vols nazbatase : dieke

77. Bethi ordu duena, bethi berant heldu dena

Mesoriik gaveon sokartlanir

78. Beti on nahi duena, maiz gaizki
Kontan rules kotunaf, va vugcoba soseotar

79. Bi etxetako txakurra, goseak jan
Vakol ke toloya mona di aelawalker

80. Bide bazterreko pikoa eta ostatuko neskatoa goizik zohitzen
Agzone kene vawa lidam yikya ke zazda gaveon sotulukrawed

81. Bihotzean dagoena, mihira irten
Mal takra kou art

82. Borondatea ona da, bañan ahala flakoa da
Kuraniranya vox rotinsi

83. Bost sosen pupua, eta hamar sosen trapua
Gasupexa vas sanoy talolkap, bakaks vas aluboy talolkam

84. Burdina berotan jo behar da
Va azil bak iduluca nyofal !!

85. Burla minena, egia dioena
Tela kranavesisa nulera sotir ageltafa

86. Bururik ez duenak, hankak ibili behar
Kontan takiskaf gotir nimatkiraf

87. Bururik ez duenak, txapel-beharrik ez
Kontan takiskaf va saor someolegar

88. Buztana lastozkoa duena, suaren beldur
Kontan dem baplaf ault va tey sokivar

89. Dagonen bon-bon, ez dagonen egon
Viele koncoba tigr, karolal, edevol trobindal !!

90. Dakien guztia ez derrala, ahala oro jan ez dezala
Va kotcoba grupena me kalil, va kotcoba rutina me estul !!

91. Dakienak, dakien adina esaten du
Kontan grupes, va grupeks sokalir

92. Dakizunaz gutxi mintza zaitetz, ez dakizunaz bat ere
Bas rinaf grupes kalitil, bas rinaf megrupes me kalil !!

93. Danbolin ordainduak soinu txarra jotzen du
Lexusikaj solexujur

94. Dantzatu nahi ez dana, ez doala dantzara
Ede me stutel, ko stutexo me lanil !!

95. Dena nahi, dena galdu
Djumer a kotcoba, entazdara

96. Denario gatik potxoa dantzatzenda
Vakol ta erba dankar

97. Denbora badoa eta gu harekin

Ugal somalfir, is doon min

98. Denbora denborari darraio, eta haizearen ondoan uria

Saz az saz, muva az suka

99. Denbora eta ontasuna oren oroz mudatzeko errex dire eta haiñitz dago goizian irriz zeña baitago arratsean nigarrez eta marraskaz

Ugal is tufa abicedje betawed nume lantan gazdon kipes, sielon di brer ise di borer

100. Denentzat ez dago beti feria txarrik

Kazaxo me tir rotafo gu kottan

101. Deusik esten lekuan, erregek bere zuzenbidea galtzen du

Lize mecoba tigr, gazik va roka tazdar

102. Dezagun gutxi, dezagun beti

Digimit voxe digickit !!

103. Diru gehiago, dirugose handiago

Loote va erba digil, loon erbawarkaf til

104. Dirua lagun ona: jabe txarra

Erba sotir dositikany vox felisikaj

105. Dirua, mutilik hoberena eta nagusirik txarrena

Erba, zanisikany vox felisikaj

106. Diruak malkarrak zelaitzen

Erba va tawovaja gu werdxo sobetar

107. Dupiña emendatuz gaixtotzen da

Lo lava va vurma blokar

108. Edozein txoriri, eder bere habia

Koti zveri va lolistafa begama sodadir

109. Edozeinek, edanondoan, dio bere iritzia

Kottan uliyis va vil sodir

110. Egarri dagoenarentzat, ur loirik ez

Sedme siputesik, kona lavinda sometir zionafa

111. Egi guztiak ez dira on esateko

Kota ageltaca me zo gokalir

112. Egia da latz eta garratz

Ageltuca tir pirakafa is eeftafa

113. Egia, askoren erregarria

Ageltuca, danda ke kranavera ke jontiktan

114. Egiak esan eta adiskideak gal

Agelton kalil nume va nik sodrasul

115. Egiazko lagunak, makila eta zakurra

Ennik : peya is vakol

116. Egiten ez duena behar lukena, etortzen zaio nahi es duena

Kontan measkis va goni, va medjumene di dikir

117. Egizu beti on, ez jakinarren non
Sodramgul !! Va bettan

118. Eguteraan gereziak, ospelean masustak
Koe awaltxo ranete izgon ice reya

119. Eguzki bera, on ala gaiztoentzat
Awalt va kiewik lidam rotik sotuidalar

120. Eguzkia nora, zapiak hara
Va awalt vanlanil, ina mea tuidular

121. Ekark idia, edo begia
Va ato ledam jaftol vanstal !!

122. Elizatik hurreanena, paradisutik urrunena
Loon poke uja, loon sume fuda

123. Eltze hutsak hots handia
Vlardafa rekleda, fenterapa

124. Elur gaineko hegohaizeak ardiak dardarazi
Geufa sukara mo noldalioza va namulol soksotcesir

125. Elurra bere aroan asegarri, handik kanpo gosegarri
Noldara bak fentugal, preksafa ; vokion aelera

126. Entzun eta isil, baiezko borobil
Terektal ise amlital nume dilicki

127. Erle lapurtuak, ez eztirik ez umerik
Dubie mb blatak va mek kolt meu blatoc di sokir

128. Erle uxatuak aberaskarik ez
Funen blat va begama somevegedur

129. Erleek lili txarrak utzi, lili onak hautetsi
Blat va imwaja mu imwanya sokiskedar

130. Eroriz, eroriz, oinez ikasten da
Lubel, lubepel !! Lubeson soravel

131. Errana egia da, errautsetik lohia heldu dela
Diblay soye tir bas gopa

132. Erregeren borondatea idukiten dute legetzat
Kuranira ke gazik va mwa sovodar

133. Errekak doan edan eramaten du
Kontan artlanis va voa va ulida givanstar

134. Esaera zaharrak, gezurrik ez
Savsafa ewa somerotuxar

135. Esana da erraz eta egina garratz
Kalira vols tegira sotid drikafa

136. Esana esan, emana eman

Kaliks sotir kaliyin, ziliks ziliyin

137. Esaten baduk nahi duana, entzungo duk nahi ez duana

Kalison va djumene, va medjumene di terektal

138. Eskola-mutilak sasiz sasi, asko jan eta gutxi ikasi

Yates bemik sokestupur voxe ravenser

139. Esku batek bertzea garbitzen du

Bata nuba va bana sotcater

140. Eskuko behatzak ere, ez zituen Jainkoak berdinak egin

Dace gelt reduyun gan Lorik sometid milaf

141. Esta bide xingor hair ederrik nun ezpaita bi urhatzen lohirik

Binkanya sotir dem diblayafe divatceme

142. Etorkizuna, kontakizuna

Direkeugal sotir kudacka

143. Etxe hutsa, haserre hutsa

Vlardafa mona numu zidera

144. Etxean gatza ugari dagoela eta ez dezazula bazkaria gehiegi gazitu

Kore va jontik eip deneon dadil, va estura me eiparsal !!

145. Etxean ikusia, umeak ikasia

Va coba deneon wir, rumeik soraver

146. Etxeko sua etxeko hautsez estali behar da

Tey ke mona kan monaf guboy zo sobesar

147. Euri asko egiteko, trumoi handiegia

Ta muvarapa, ediarapa

148. Euri xehea, iparra laster

Mea muvara, fure lenton

149. Ez ardo bizidunik, ez andre bizardunik

Va trotkiraf vor mei lukastkiriky me raweyat

150. Ez da eltze hain itsusirik bere estalkia ez duenik

Evakafa gadela sotir tela a sarmuk

151. Ez da horixe atzo goizekoa

Batcoba me tir ke dareviel

152. Ez da lanbide errazik, haurren ametsetan baizik

Drikafa kobara anton tir koe rumeafa klokara

153. Ez da ogirik neke gaberik

Me beg mezegason

154. Ez dakusan begik, ez nigarrik

Mewisa ita someborer

155. Ez egin gaitzik eta ez izan beldurrik

Me rotul !! nume di somevudel

156. Ez egin oihanean, eder ez denik kalean
Koe tuwava me askil va coba koe nuda me co askí !!

157. Ez gehiegi hitz egin, ez ba da nahi huts egin
Pulvimil enide di rolamal !!

158. Ez hits eman, gero damutzekotan
Me abdiplekul ede di batcel !!

159. Ez naiz joaten elizara, maingu naizelako; joaten naiz tabernara, ardoa on zaidalako
Va uja me nobá kire eté, va zazda ta ulira va vorany nobá

160. Ezer ez duena, emateko prest
Va kotcoba medigina djuprozilí

161. Ezin biluzi dena biluzakete, ez eta ere harria larrutzea
Lebik zo somenaber ise rapor zo somealmar

162. Ezina, ekinez egina
Vorotise sugason rotir

163. Ezkondu baino lehen, kontu zer egiten den
Vomi kurera, va tegira disukepel !!

164. Ezkontza pobrerik ez, hiltze aberatsik ez
Meka wawafa kurera, mek kulaf awalkik

165. Fedea gogor da siñestean eta ez ikustean
Folixa sotir folira vols wira

166. Fedea obra gabe hilla da
Folixa a grabom tir agaca

167. Fite irabazi eta emendatu, fite gastatu
Kaliáf is kalion tugijan waks, nume kalion ixalatan waks

168. Gaiski esanka ari denak beretzako kalte
Konan pulvijis va int sovetuigar

169. Gaitz guztiak, bere gaitzagoa
Kaike kota volkalaca kona lorotafa sotir

170. Gaitza, gaitzagoak derahatza
Volkaluca va tela rotuca sotuvulkunar

171. Gaixotu, kandelak iziotu ; sendatu, kandelak amatatu
Bak akola leta sotutapanawer ; fraskera di artrakir

172. Gaizki esanak barkatu, ondo esanak ondo hartu
Va gildena rotuca vulkul, va gildena kiewuca namil !!

173. Ganoragabeen etxean, goizeko salda arratsean
Dene vungik gazdafe aabre ba siel

174. Garaipena, neke askoren ondorena
Kiewatca moi sugara

175. Garizuma eta zuzendidea da gaixtoentzat

Getinera is malyera tove ikorik

176. Garizuma osasunaren ama

Getinera num galera

177. Gaua, gogapenen ama

Miel sotir kira va trak

178. Gaur hitza eman, bihar haizeak eraman

Re bosal, dire suka divburer

179. Gaurko izerdia, biharko ogia

Furevera re, beg dire

180. Gauza ankera da lazeriatu mindu

Vanmanara va vanmananik sotir udutaca

181. Gaztean alfer, zaharrea lander

Vunguca remi jotugal, kobara remi guazugal

182. Gaztetasuna alferra, zahartasuna errumes da

Vungaf jotugal, imaxus guazugal

183. Gehiago da mehatehatu direnetarik zehatu direnetarik baino

Dratcera loon dam tigara

184. Gehiago edukiago eta nahiago

Loloon digil, loote jugemel

185. Gehiegi baino, aski hobe

Umote lodam jontikote digira

186. Gerizean duenak uri denean, erhoa da alda baladi

Kontan tigus valeve brava ba muvara, sotir kwestik ede zekar

187. Geroa, alferraren leloa

Fure : tsurk ke vungik

188. Geroko gordea, katuak jan

Preyutaks tori direkeugal gan karvol ixam zo estur

189. Gezurra esan nuen etxean: ni baino lehenago kalean

Va rotuxadaks denean al kalí, in abdi jin divfir

190. Gezurra esan nuen Getarian, eta ni baino lehenago zen atarian

Va rotuxadaks koe Getaria al kalí, in ko vawila abdi jin artfir

191. Gezurrak hankak motzak ditu

Rotuxara va nimatameem sodir

192. Gezurtiak zer duen merezi? Egia esatean ez sinetsi

Grablexa ke rotuxasik ? Viele ageltur pune me zo sofolir

193. Gilen, bihar hilen, etzi ehortziren, etzidamu ahantziren

Re awalkel, eldeon zo kotawal, veyeldeon zo vulkul

194. Gizon prestuak, egungo egunean, bakhan erein dire

Kiewik batugale sotid tcastaf

195. Gogo den tokian, aldaparik ez

Me krimpa koe plinaxo

196. Goiz jagia, ez da egunsentia

Ede gaveon di djuranyal, gaveon senyal !!

197. Gona motz, gingila luze : ezkila

Gratcotam is nimatap : biota

198. Guk urdaiazkoa duguneko, garizuma

Viele va umta daditit, titir getinerugal

199. Gure behiak erro handiago eta zuenak esne gehiago

Jinafa jaftolya va mouvopo dir voxe tela rinafa loote vroder

200. Gure oillua kantatzen du eta oilharra hixiltzen da

Wilya dankar voxe wilye amlitar

201. Gutxi edatea eta gutxi sinistea, zintzoaren egitea

Arayakirik sokulimir ise sofolimir

202. Gutxiegia eta larregia, beti kaltegarria

dikcoba ok slikcoba sotid dasafa

203. Gutxika gutxika, asko egiten da

Abicabicon sokaskil

204. Guztia gura izatea, guztia galtzea

Kontan djumes va kotcoba, va kotcoba sokilbeder

205. Guztien adiskide dena, ez da inorena

Nik do kottan sotir nik ke metan

206. Guztien gogora egitea, da gauza nekea

Djumara va kottan sotir medrikaca

207. Haitzean jaioak, haitzera nahi

Tisik kobliyis vanmiae pist dim pist djumawalker

208. Haize eta emaztea eta fortuna kanbiatzeko, erraz dire ilhargia bezala

Suka is ayikya is tufa bro tael sotid robetawes

209. Halabehara ez du erregerik eta ez legerik

Aduca va mek gazik ik mwa sodikir

210. Handiak, txikia ahantzarazten

Opeluca sokaskir da va ilamkuca di vulkul

211. Haria meheanean eten ohi da

Fem sokempawer lize cugeke tigaf

212. Harri ibiliak goroldiorik ez, erle uxatuak aberaskarik ez

Empanafa stona sozavzar tijiskafa, otces blat va kolt somewarzer

213. Hartuak, emana zor

Narison va koncoba, vaon danut

214. Hartzen dena, zortzen dena

Kazawaks sotir boza

215. Haurrak hazi, nekeak hasi
Zvak ba gaara va nazbeik toz sotir

216. Hauxe da lorra! Goian zerua eta behean lurra
Mana blira ! Ticeon kelt is titeon siday

217. Hazi gaiztoa, bera sortzen
Fayaj miv sokatrir

218. Hazia jan, etxea jan
Faytawaza num estutuna mona

219. Hegaztia airerako, gizona lanerako
Zveri rodetalar, ayik rodekobar

220. Hil arteraino bizi, han arte ez izi
Kali awalkera blit, voxe batvieli me arge !!

221. Hilak lurpera, biziak mahaira
Awalkik koe awalkikxo, blisik bene azega

222. Hiru belarritan igaren hitz isila, orotan lasterka dabila
Birga ke baroya oblaka kotliz somalfir

223. Hitz luzeak egiten duste egun laburrak
Dragapa va viel sotutrelad

224. Hitz onak eta egin gaixtoak desengainatzen dute zuhur eta ero beteginak
Ewanya is tegiji va proyik is oviskackik sokawuzad

225. Hitzak dire emeak eta obrak harrak
Ewa tir ayikyafa voxe keska ayikyefa

226. Hitzak eta lumak haizeak eramaten du
Ewa is bruxa ko suka somalnid

227. Hitzontzi, hutsontzi
Ginelapara num roklapara

228. Hobe da auzo on bat eziez askazi ehun bat
Vegungikany lodam decemoy vuwik

229. Hobe da ezer, ezer ez baino
Abiccoba lodam mecoba

230. Hobe da geldirik egoitea gaizki egitea baino
Mekobara lodam kobaraja

231. Hobe da gorde eta ez eske
Sura sotir lokiewafa ise vol gonosugar

232. Hobe da oinez eta segurora, eta ez zaldiz eta zulora
Musafa lanira lodame okollakira az lubera ko fe

233. Hobe da txori bat eskuan, eta ez bost ezkurreen
Tanoyi zveri koe nuba lodamu aluboyi moe aal

234. Hondamendiak hil ez eta ondasunak bai

Rawa vols kiewega someawalker

235. Hontza txorien artean nagusi

Vanmiae zverieem bugimo sotir gazik

236. Hontzari ez begiratu lumara

Va murtoy ta bruxa me sul !!

237. Hordikeria, gizatasunaren lotsaria

Ruyatakola, ayafa folva

238. Hortzak behera eta ahua goiti : eskalanpua

Talgeem titeon is art ticeon : kriza

239. Hortzik ez eta intxaurrak

Wikande vols talga

240. Hotsa eta hutsa ez dira elkarren lotsa

Fent is gracira va sint somekivad

241. Hurrengo aldian hago erne

Arviele obrapal !!

242. Ibilian ibilian, heldu nintzen Sibilian

Ko Sibili artlaniyí

243. Ibiltari gauean, logura goizean

Kontan mielon lanis afizon somoder

244. Idia adarretik eta gizona hitzetik

Va jaftol kan noleem, va ayik kan eweem

245. Igaitea gorago, eroria dorpeago

Loon ticfit, loon olgafa lubera di tir

246. Igaroa, igaro

Darekee sotir darekefe

247. Ihaurk egin dezakeana ez utzi besteri egiten

Me iskel da artan askir va coba miv rottil !!

248. Ilargiak koroa duenean, eguraldi txarra

Tael wetce sona num yankaja

249. Ile politek eta begi ederrek ez dute eltzea irakitarazten

Usukany is itanyeem va rekleda somelembier

250. Indarkeria gorroto-ereile

Tizuca va boga sofaytawar

251. Indarrak ezin duena, buruak lortzen du

Kontan meropoas, kan gruuca sodigir

252. Indarrez ezin dena, bake-bidez

Dilikelda ledam seotaso po

253. Iñoren gaitzarekin norberarena sendatzen ez

Kottan sokakoler voxe me fraskewer

254. Iñoren minak min gutxi

Rotok ke metan somemejesir

255. Iñoren oiloak, gureak baino arraultz gehiago

Wilya ke artan va ato loote dam jinafa sowarzer

256. Intxaur duenak jateko, izango du harri hausteko

Kontan digis va rotestune wikande, va rapor ta empara di dadir

257. Iretargia argi da, baina eguna baizen argi ez

Tael sojeber voxen leon dam awalt

258. Itsasoak adarik ez

Bira sotir gamiskafa

259. Iturri txikiak, handiak adina egarria kendu

Sulam lidam sulap sogrisiputer

260. Itzala, argiaren salatari

Izga va afi sobuntur

261. Izan gabe eman dezake gun gauza bakara da zori ona

Kaluca sotir antafa coba rozilina nek medina

262. Izarrak usu badira, eguraldi txarra; bakan badira, eguraldi ona

Jontik bitej num sazaj ; volson abic num sazany

263. Izena badu, bada

Ede tir yoltkiraf pune sotir

264. Izena bat, izana bestea

Yolt sotir lancoba, tira tir arcoba

265. Izena duen guztiak izatea ere badauke

Kotcoba yoltkirafa sotir

266. Izenak ez du egiten izana

Yolt va yolt someaskir

267. Jainkoa baithan konfiantza duena egun hobe bat izanen du

Kontan va Lorik dirnur, konviele loon soseotatar

268. Jainkoa begira dezala ene astokumea haren zekaletik eta ene mandoa haren belaretik

Lorik va astol gu rica is va astokol gu nak meuivel !!

269. Jainkoa lagun duenari, nihork ezin kalterik egin ahal izan

Kontan poman gan Lorik zo somedasar ise somekidar

270. Jainkoa nahi duen orduan, haize guzietz egiten da uria

Ede Lorik gorar pune muvar ise zivotcar

271. Jaio zara, hilko zara

Sokiyil aze awalketel

272. Jakindunen artean dabilena, jakindun

Kontan tigus vamoe grupeik sotir grupeik

273. Jakintza gordatzen ez da gutiago irabazten baino
Grusura sotir loeke dam gruwara

274. Jakiteak ez du ogirik jaten
Grupera va beg someestur

275. Jakiteko hartzen, ikas ezazu ematen
Ede di mbi djuzilil, djurazilil !!

276. Jan behar ba duzu, lan egin beharko duzu
Ede di djumestul, pune gokobal

277. Jan eta edan, eta pakea eman
Estul ise ulil aze dilifirvil !!

278. Jan-edanaren gozoa! Kontu-emanaren gaiztoa
Estura is ulira sotid plinafa, verkara eaftafa

279. Jatekorik izanez gero, sukaldariren faltarik ez
Lize meka sinka tigr, jontik burmotasik tigid

280. Jaten duten santuekin, ez dago fidatzerik
Va kontan estus do tumtik me folil !!

281. Jende ederra, jende alferra
Sanelianya num vungikeem

282. Juramentua da garbitasuntza gezurti baten arma
Vruza sotir ervocko ke rotuxasik

283. Kanpoan uso, etxean otso
Viele jontikviele diveon tigil, pune idatcol deneon

284. Katurik ez dagoen etxean, saguak dantzan
Viele mek karvol koe mona tigr pune slakol sostuter

285. Kontuak garbi, eta adiskide zahar
Patacka sogunar

286. Kukuak txantxangorria inude
Bakuda sotir bodorkik ke woyek

287. Kukuaren hotsa entzunez gero, gaixoak esperantza
Gildeson va woyek, wawik gin pokoler

288. Kuraia ona izitzen du abentura gaiztoa
Takreluca va stuvaja sofidwar

289. Lagun onak, ondu; gaiztoak, gaiztotu
Vegungikany sotukiewawer voxve vegungikaj turotower

290. Lan baratza, lan aratza
Viafa kobara, kobaranya

291. Lan lasterra, lan alferra
Kaliafa kobara, mefavlafa kobara

292. Lanik errazena, agintzea
Drikafa kobara, benplekura

293. Lapiko txikiak, laster gainez

Rekledama, kalion kotrafa

294. Laster emaile, bitan emaile

Soriaf kumaskisik num abicote kumaskisik

295. Lastoaren sua, ez da luzaroko sua

Baplateyera, jijamas tey

296. Lastozko isatsa duenak, atzera begira

Kontan dem baplaf ault gidimedisuker

297. Lehen hala, orain hola, gero ez jakin nola

Taneon laninde, azon arinde, kaikion me grupé

298. Lehenbizi entzun eta orduan hitz egin

Taneon terektal aze pulvil

299. Lehenean barka, bigarrenean urka

Taneatomon ixel, toleatomon telomtal !!

300. Lehenengo euri tantak alferra jotzen du

Taneafa belaxa ke muva va vungik sotazer

301. Lehenik jan, gero lan

Taneon estura, azon kobara

302. Lekuan lekuan ardiak, beltzen artean zuriak

Kotlize ebeltaf namulol vanmieae batakaf tigid

303. Lumatu baino lehen hegaltu

Iltalara moi basbruxara

304. Lur bigunean, zulo handia

Koe bavaxo, fepe

305. Lur onan ohidurasko bide gaixtoa

Orpaxofa tayanya mal keldaja

306. Lurra bigunago, harra barrenago

Loon bavafa tawa tir, loon titon lesko suxar

307. Lurrak hazi, lurrak jan behar

Tawa va min sinkar aze sokestur

308. Maiatza infernu, ekain-uztailak zeru

Alubeaksat kusto, teve- is pere- kelt

309. Maitasun berriak, zaharra ahaztu

Warzafa renara, va tela darefa sotuvulkunar

310. Malkoek harriak biguntzen

Ikuza va rapor sotuzijnar

311. Mandataria ez eraman ez penarik ez dolorik

Permik va meka puidera isu kranavera burer

312. Mandataria onak merezi du ongi sariztatu izaitea

Staksakirikany va gablexa soriwér

313. Mando merkea, nagusiaren nekea
Degutaf astokol nume mea kobara mu digisik

314. Mandoak ez du umerik, ez ume minik
Astokolya va mek oc sodikir vexe goldeon me mejer

315. Mandoaren atzean ez jolastu sekula
Kadime astokol me pulvil !!

316. Martxoaren elurra, apirilean izotza
Noldara bak bareaksat, tapara bak baleme-

317. Mehatxuak oraino jaten dute ogia
Dratcenik va beg wan estur

318. Mendiak mendia behar ez du, baina gizonak gizona bai
Meftava va ara someolegar, ayik va kotar soolegar

319. Mihia duena, erromara doa
Kontan dis va yoy, ko Roma golanir

320. Mihia gezur erraten badu, letra ezin hutsik daidike
Yoy vols twa rorotuxad

321. Mihiak ez du hezurrik hausten, baina bai hautsarazten
Yoy va niska miv someempár voxe volmiv

322. Mihiaz egiten den mina, da azken sendatzen dena
Puidera gan yoy sotir bocafa gu fraskera

323. Minik handienak, burutik heldu direnak
Tel lopof rotok sotid bas taka

324. Mundu huntan den gaizarik zalhiena, deusek arrestatzen ahal eztienea : ezpiritua
Tela lotuzafa coba ke tamava, someazavzana : swava

325. Munduan nahi duenak luzaroan bizi, oiloekin ohera eta txoriekin jagi
Ta blirapa, bro wil senyal aze bro zveri ranyal !!

326. Nagi: utz nazak jaikitzen, has nadin lan egiten
Vungik ! Iskel da senyé, ta kobara golaní !

327. Nagia, beti lantsu
Vungik sotir dekedaf

328. Nagusi eroa baino, gogorra hobe
Boksaf tilik lodamu oviskaf

329. Nagusia nora, menpekoa hara
Liz tilik gilánir, zanisik dere

330. Nahi bada jan, egin behar da lan
Ede di djumestul, gokobal !!

331. Nahi dukana hiretzat, besterentzat
Va jugemeks mu jin lidam kot artan

332. Nahi ez duenarentzat, mahaia beti prest

Sedme kontan medjumes, azega sotir egayana

333. Nahi izatea da ahal izatea

Ede kuraniil pune rotill

334. Nahi nuke ikhusi, diotenaz itsusia

Co wí ~ wiiskik kalir

335. Nahiago dut to bat, ezen ez hamabi emango diat

Va tanoya « Gil » ewa lodamu san-toloya « Mbi zillitil »

336. Nahigabeko ezkontzea, neke eta kaltea

Medjumejena kurera va zvak is dasaca sovanburer

337. Nardagarri sara ura ithaitzuran bezala

Rin til mazukes dum lava koe belaxare

338. Nehorez da zerurat heltzen begiak idorrik

Metan va kelt meboreson sokartfir

339. Nekatzen da emailea, baina ez hartzailea

Zilisik voldum narisik socuuwer

340. Neke gaberik ez da bizitzerik

A mejera me blira

341. Neke ondoren, poza

Kaiki cuereem tilderugal

342. Nekez hartutako gauza, nekez utzi

Voldrikaf skuks voldrikon sovulkuwer

343. Nere etxeko kea, auzoko sua baino hobea

Vikiz ke jinafa mona lodam tey ke vegungik

344. Nerea neretzat, zurea biontzat

Jine sotir jinafe, rine tir minafe

345. Nihor ezin eman dezake eztuena

Metan va coba megina rozilir

346. Nola bizi, hala hil

Larde blit di awalketet

347. Nola soinu, hala dantza

Dum lexa stute titir

348. Nolako egurra, halako sua

Mana inta, man tey

349. Nolako irina, halako ogia

Mana regelta, man beg

350. Non gogoa, han zangoa

Liz trakura fir, nugeem lanir

351. Non hilgo zara, haraxe joango zara

Liz awalketel, dace lanil

352. Nor bere burua erretzeko egur bila

Kontan va int djumanteyas va inta gilaneyar

353. Nori berea, da zuzenbidea

Mu kottan va tele inte : malyuca

354. Nork bere opilari ikatza

Cug korik va yeld pok sinka girundad

355. Nork dabilen bideak harrapatu ohi du

Gimoolanisa kelda va rin vebidutur

356. Nork sobera besarkatzen baitu gutti hersten du

Kontan dablursus lictajar

357. Ogi garrabik da nekatua gaberik

Va meka begxa me zegason

358. Ogi gogorrari, hortzak zorrotz

Kev olga beg opafa talga

359. Ogia ase arte, ardoa poztu arte

Va beg ta griaelera, va vor ta wivera

360. Ohakoan dena ikasten, ez da jagoiti ahazten

Raveks bak kovugal solapter

361. Ohetik mahaina, mahaitik zuzulura, korrongaz paraduzura

Mal ilava kal azega, mal azega kal ujustarka, is mal ujustarka kal fuda, iptokeson

362. Ohitura gaiztoa, berandu ahaztua

Giltiraja jontikedje sozavzar

363. Ohiturak lege ohi dakar

Orpa va mwa sokir

364. Ohoin handiak urkarazten txikiak

Dubiepesik va dubiemesik sotelomtar

365. Oihal txarra, merke dalarik, garesti da

Evakaf nek dromof gem sotir tcazaf

366. Oilar bat aski da oilo hamarbaten, hamar gizon ez hemazte baten

Tanoye wilye sotir ume gu sanoya wilya volse sanoye ayikye tori tanoya ayikya

367. Oilo ibiltari, azerien janari

Vultes wil gan bresitol zo sokestur

368. Oiloari, oloa; astoari, lastoa

Granja pu wil, bapla pu astol

369. Olio eta egia gaña dadukate

Punta is ageltuca vamoeon sotigid

370. On egin dizuela janak eta kalterik ez edanak

Sinka va rin kiewur ise ulida me rotur !!

371. Onak on direla, hobeak hobe

Kiewik sotir kiewaf, lokiewik loeke

372. Onegi dena beretzat ez da aski besterentzat

Kontan vonaf mu int sotinsir mu artan

373. Ongi bizi dena ongi hiltzen da, eta gaiski egiten duena gaitzak darraio

Kontan blinyis sokawalkenyer, kontan rotus gan rotuca zo onkar

374. Ongi nahi zaituenak negar eginaraziko dizu, gaizki nahi zaituenak barre eginaraziko dizu

Battan renas giboesir, bantan bogas gikipesir

375. Ordu batean ezin dana, bitan egiten da

Ede va tanoy bartiv olegal, va toloy erul !!

376. Orratzak baino hariak luzeago izan behar du

Rapor loon dam veel soblir

377. Osasuna, paregabeko ondasuna

Galera, volmiltaf digiks

378. Otso gosea, ibiltari

Aeles idatcol sokotcer

379. Otsoak otsoari gaitzik ez, eta lapurrak lapurrari laztan

Idatcol va idatcol somebakar, dubiesik va dubiesik sokalbar

380. Ozpin samina ardo goxotik

Pirafe ake moi vorany

381. Pagatzale gaixtoaganik lastoa pagamenduen aldera

Bas dodejesik bapla ika dodera

382. Peiori zor duenak eta Pantxoari pagatzen duela berriz pagatzen du

Kontan danus pu Peio vox dodes pu Pantxo slikviele doder

383. Pertsona finak haitzean ere aterako luke bizimodua

Deksik dere moblitir

384. Pobre biluzia nihork ezin berriz biluz dezake

Wawik sotir lebaf nume gu vugcoba zo ronaber

385. Pozak bizitza luzatzen, nahigabeek baburtzen

Daavik va blira sodaskir, wareskik vol daskir

386. Sabelak egitean gur-gur, barteko afariak agur

Viele uvoona malker, sielestura kokiavar.

387. Sabelaldi bateko zazpi hurrek, batbedera ezberdin da

Peroy oc koe tanoya nazbara, kot di tir amidaf gu trakura

388. Saharago eta beharago

Loon guazaf num loote olegas

389. Sasian jaioak, sasian nahi; gure mandoak ez du etxera nahi

Sulem kobliyis koe indivaxo va indiva sokalbar ; astokol va mona me albar

390. Senide urruna baino, auzo hurra hobe

Pokef vegungik lodam sumef vuwik

- 391. Sobera jakintsu izanez, azeria gabetu buztanez**
Tison grupearsaf, bresitol sozavsar aultiskaf
- 392. Soka erraz korapilatzen, nekez askatzen**
Wazdel drikon zo webokar voxe medrikon kevolon
- 393. Su gaberik, ez da kerik**
A tey me vikiz
- 394. Sua eta ura, belaunetik behera**
Tey is lava valeve bade gotigid
- 395. Sugabeko etxea, gorputza odolgabea**
Teyiskafa mona sotir fortetyskafo alto
- 396. Sukaldera hotsez hiltzera**
Fent koe burmotaxo me awalker
- 397. Tantaka-tantaka upela bete**
Belaxabelaxon vorak sotukotrawer
- 398. Trabatzen zaizularik mihia, orduan eskapatzen egia**
Viele yoy ardeotar, bam ageltuca yater
- 399. Tresnak jabea dirudi**
Xeka va digisik sovektar
- 400. Txakur zaunkaria, gutxitan ozkaria**
Vakol gilies somebugdar
- 401. Txalupan edo untzixkan itsasoan dena estu beti denbora naihiduen bezala**
Konakviele sukara va kontan tivlapis ok totalapis me rwaver
- 402. Txalupan nagusi asko daudenean, arrantza gutxi**
Viele konak redakik tigid, onara abicote di tir
- 403. Txapel batekin bi buru ezin estali**
Tanoy saor va toloya taka somebesar
- 404. Txapela batez ez daite bi buru estal**
Toloya taka leve saor vol tigid
- 405. Txintzarri mihigabea, sasian usteldu**
Biota a biotot koe amna sozaxaweter
- 406. Txori ttattarra, abesti ttattarra**
Zverimi, dankama
- 407. Udan eta neguan uri egiten du Jainkoak nahi duenean**
Bak idulugal is fentugal somuvar viele Lorik djumer
- 408. Umeak eta etxea, esperantza betea**
Nazbeik is mona, pokolera jupekayana
- 409. Umeak! Isilik oiloak pixa egin arte**
Rumeik ! Va amlit vieli wil al sevatar !!
- 410. Umearen zentzuna, etxean entzuna**

Ravera ke rumeik sotir gildeks deneon

411. Ur beroaz erre txakurra, epelaren beldur da
Anteyayan vakol va zakodafa lava sokivar

412. Ur handietan, arrain handiak
Koe lavapa, kabayap

413. Urak dakarrena, urak darama
Lava sovanstar aze dimstar

414. Urak kurritzen du, pertsonak mintzo dire, eta haizea hatsen du
Lava sotraspur, korik sopulvid vox e sosukar

415. Urde goseak, ezkurra amets
Aeles bulol va perse sokloker

416. Urkabeak eraman du obra gaixtoak egiten duena
Atuk va tel tegijiyis burer

417. Urrea, emaztea eta oihala egun argiz har ditzakala
Va moava ik ayikya ik lay bak aftara naril !!

418. Urrerik eta zilarik ez duena lo egiten du segurki, altabada, ate hetsia burua gordetua
Kontan digis va meka moava mei dilgava rokeniber, neke ton budeyen tuvel num videna taka

419. Urri, baina ongi
Abiccoba vox cobanya

420. Urrun helduko da, baratz doalarik, geratu gabe doana
Vion lanison is dun lanison sumon lanitil

421. Urrunago, gezurrak handiago
Loloon illanil, loloon rotuxal

422. Urruneko eltzea urrez, hara orduko lurrez
Iluon moavafa rekleda voxu vanon tawoldafa

423. Urrutiago, berriak handiago
Loon ilon, loon zolonaf warzot tir

424. Urrutiko intxaurrak, hamalau; alderantzean, lau
Sumuon wikande tid san-balemoye ; pokuon balemoye

425. Urte askotan, txapela kaskoan
Saor moe taka tori jontika tanda

426. Urte euritsu, urte ogitsu
Muvakirapafa tanda num begkirapafa tanda

427. Urte gaitzari bihur daite belazki, arto eta urdai etxen duena aski
Kontan deneon dadis va um beg isu kolt isu umta, va tandaja sokacagir

428. Urtzoa eder airean, ederrago mahainean
Perfava koe rid tir nuyafa, vox loon listafa moe azega

429. Ustea ez da jakitea
Folira sometir grupera

430. Usteak, alde erdia ustel

Li vil sotid rotaf

431. Utseginaz, utsegiteak zuzentzen dira

Roklason, va rokla tukiewat

432. Utzi ezan ona hobeagatik

Va kona kiewaca ta tela loon tisa iskel !!

433. Zahaitza zaharrago, zuzentzen zailago

Loon guazafo num loon acagiso aalxo

434. Zahar eroa, gazte zoroa baino txarrago

Guazaf oviskik sotir lorotaf dam jotaf ruyatfamik

435. Zahar-ele, zuhur-ele

Savsikafa ewa, grupeafa ewa

436. Zaharrari azkar joateko eta hurrari geldi egoteko esatea, berdin da

Kalison pu guazik « Ampul !!» is pu jotik « Guaulawel !!», tir milcoba

437. Zakur handiak, zaunka handia

Vakolap sokieper

438. Zakur zaharrarekin ehize ona

Tcabanyeranya kan guazaf vakol

439. Zalduna ez da asto gainean ibiltzen

Okollapisik va astol somefaver

440. Zapata berriak goizean onak, iluntzean estuak

Warzafa vukuda, kiewafa ba gazda, licasa ba siel

441. Zapatak zapata jagoten du, abarkak abarka ez

Perfejulkirik va perfejul sovider, averdkirik va averd somevider

442. Zeinek bera nolako, besteak uste halako

Kottan sofolir da artan tir amidaf

443. Zenbat buru, hainbat aburu

Kunoya taka numu vil

444. Zer egingo dugu? Hil arte bizi

Va tokcoba rotaskit ? Kali awalkera roblit.

445. Zer ikusi, hura ikasi

Wiks sotir rinaf raveks

446. Zer probetxu da bide luzeari lotzeaz, gogo duen lekhura heltzen ezpada

Ta tok dulap co gomoolanipit ede me di artlanitit ?

447. Zeuen izenean eta neure gizenean

Wetce rin vox mu jin

448. Zeuen osasunerako eta neure onerako

Mu rinafa galera is jinafa belunda ulí

449. Zor zaharra, izen txarra

Guazafa boza, sposucaja

450. Zor zaharra, zor txarra

Guazafa boza, bozaja

451. Zorra, lorra

Boza sotir arge

452. Zozoak beleari ipurbeltz

Vilbol va ebelte sosumpar

453. Zuharrari ez eska gari

Va denta pu naviula me erul !!

454. Zulo bat ixteko, bestea ireki

Va fe askir enide va are di adoner

455. Zumar zuzenak itzal okerra

Rontafa naviula, merontafa izga

456. Zura berago, harra barrenago

Loon milgafa inta tir, loon titon lesko suxar

457. Zuri guztiak ez dira irin

Kotcoba batakafa sometir regelta